

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/konkursy-i-nagrody/nagroda-kustosz-pamieci/2015/24301,Janusz-Krupski-19512010.html>
2022-06-25, 06:44

Janusz Krupski (1951-2010)

Działacz opozycji antykomunistycznej w PRL. Założyciel i redaktor niezależnego pisma „Spotkania”. W stanie wojennym internowany i brutalnie represjonowany. Po roku 1989 kontynuował działalność wydawniczą. Był wiceprezesem Instytutu Pamięci Narodowej, a następnie kierownikiem Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Janusz Krupski

Urodził się w roku 1951 w Lublinie. Z opozycją związał się na KUL-u, gdzie w 1973 r., jako prezes Koła Naukowego Historyków, sprzeciwił się przekształceniu Zrzeszenia Studentów Polskich w Socjalistyczny Związek Studentów Polskich.

W czerwcu 1976 r. przekazał uczestnikom Zgromadzenia Młodzieży i Studentów Europy w Warszawie list otwarty zawierający przykłady łamania praw człowieka w komunistycznej Polsce. Dzięki współpracy z Piotrem Jeglińskim stworzył kanał przerzutu na Zachód informacji o działalności opozycyjnej w PRL. Współzałożyciel Nieocenzurowanej Oficyny Wydawniczej, pierwszego podziemnego wydawnictwa w latach 70.

Jesienią 1977 r. rozpoczął wydawanie „Spotkań”, jednego z najważniejszych drugoobiegowych pism o profilu intelektualnym. W „Spotkaniach” swoje teksty publikowali m.in. księża Franciszek Blachnicki i Józef Tischner, a także autorzy świeccy, m.in. Władysław Bartoszewski i Stefan Kisielewski. Pismo było przedrukowywane także we Francji, gdzie Piotr Jegliński założył wydawnictwo Editions Spotkania. Środowisko „Spotkań” zarówno w kraju, jak i za granicą wydało wiele ważnych książek historycznych.

Po zalegalizowaniu „Solidarności” Janusz Krupski został koordynatorem Sekcji Historycznej przy Międzyzakładowym Komitecie Założycielskim w Gdańsku. Efektem prowadzonych przez niego prac dokumentacyjnych była książka „Grudzień 1970”, opublikowana przez Editions Spotkania w Paryżu (1987).

W stanie wojennym ukrywał się. Aresztowany jesienią 1982 r. i internowany w Lublinie. W tym czasie odrzucił propozycję SB wydawania „Spotkań” oficjalnie. Kilka tygodni po zwolnieniu z internowania został uprowadzony przez SB, wywieziony do Puszczy Kampinoskiej i obłany żrącą substancją, w wyniku czego doznał ciężkiego poparzenia.

W wolnej Polsce zasiadał jako ekspert w sejmowej komisji do zbadania skutków stanu wojennego oraz w Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej. Kontynuował także działalność wydawniczą. W roku 2000 został powołany na stanowisko wiceprezesa Instytutu Pamięci Narodowej. W roku 2006 objął funkcję kierownika Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Zginął w katastrofie pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 r. w drodze na uroczystości 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.

Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski.